

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Quod ex prædictis consequi videtur, hominem de natura sua conditione quodammodo fuisse immortalem: sed non omnino fieret immortalis, nisi participato ligno vite.

Aug. de Ge-
nesi ad liti-
rã lib. 8. ca.
3. ad finem.

Ideo aliqui dicunt quod immortalitatẽ de natura habebat, quia poterat non mori: quæ aliorum lignorum esu poterat conseruari, sed nõ poterat consummari nisi per assumptionẽ ligni vite. Quod videtur Aug. sentire super Gen. dicens. Hoc quoq; addo, talem cibum illam arborem præstitisse, q̄ corp⁹ hominis stabili sanitate firmaretur: non sicut ex alio cibo, sed inspiratione salubritatis occulta. Hic innuere videtur, q̄ cum aliis cibis corpus posset sustentari, hoc cibo indeficienti sanitate firmaretur. Ex quo consequi videtur, quod sicut in natura sua habuit mortalitatẽ quandam, sc. aptitudinem mori edendi: ita aliquam immortalitatem in natura sua habuit, id est, aptitudinẽ qua poterat nõ mori, cibus adiut⁹: sed si perstitisset, immortalitatis perfectio esset ei de ligno vite. Sed qui hoc tradunt, quomodo superiora Aug. verba quibus dicit, quod erat immortalis ex ligno vite, huic sententię nõ cõtradican, diligẽter inquirant.

DE MODO PROCREATIONIS FILIORUM si non peccassent primi parentes, & quales nascerentur filii.

DISTINCT. XX.

De hami-
nis duratio-
ne & cõser-
uatione
quantũ ad
filiorum pro-
creationem.

Post hæc videndum est, qualiter primi parentes si non peccassent filios procreassent, & quales ipsi filii nascerentur. Quidam putant ad gignendos filios primos homines in paradyso misceri non põtuisse, nisi post peccatũ: dicentes concubitũ sine corruptione vel macula non posse fieri. Sed ante peccatum nec corruptio, nec macula in homine esse poterat: quoniã ex peccato hæc cõsecuta sũt. Ad q̄ dicendum est, quod si nõ peccassẽt primi

primi homines, sine omni peccato & macula in paradiso carnali copula convenissent, & esset ibi thorus immaculatus, & commixtio sine concupiscentia: atque genitalibus membris sicut cæteris imperarent, ut ibi nullum motum illicitum sentirent, & sicut alia membra corporis aliis admouemus, ut manum ori, sine ardore libidinis: ita genitalibus videretur membris sine aliquo pruritu carnis. Hæc enim lætalis ægritudo, membris humanis ex peccato inhæsit. Genuissent itaque filios in paradiso per coitum immaculatū, & sine corruptio. Vnde Aug. Cur non credamus primos homines ante peccatum genitalibus membris ad procreationem imperare potuisse, sicut cæteris in quolibet opere sine voluptatibus pruritu utimur. Incredibile enim non est Deum talia fecisse illa corpora, ut si non peccassent, illis membris sicut pedibus imperarent, nec cum ardore seminarēt, vel cum dolore parerent: sed post peccatum motum illum meruerunt, quem nuptiæ ordinant, continentia cohibet. Infirmitas enim prona in ruinam turpitudinis, excipitur honestate nuptiali: & quod salus est officium, egrotis est remedium. Emissi quidem de paradiso conuenerunt, & genuerunt: sed potuerunt in paradiso eis esse nuptiæ honorabiles, & thorus immaculatus sine ardore libidinis, sine labore pariendi.

Quare in paradiso non coierunt, duobus modis soluit.

B

Cur ergo non coierunt in paradiso? Quia creata muliere, mox transgressio facta est, & eieci sunt de paradiso. Vel quia nondum Deus iusserat ut coirēt, & poterat diuina expectari auctoritas, ubi concupiscentia non angebat. Deus vero iusserat, quia casum eorum præsciebat, de quibus homo propagandus erat. Ecce expressè habes de modo propagationis filiorum.

Aug. lib. eod. 9. cap. 4. in principio.

Ibid. continuo Aug.

Ibid. continuo Aug.

Ibid. continuo Aug.

Ibid. continuo Aug.

Ibid. continuo Aug.

Aa 5

De

De termino illius inferioris vite, vtrum natis filiis
per successiones, an simul omnes transferendi
essent. C

Determino vero tēporis quo transferrentur ad
spiritualem, cœlestemq; vitā, certum aliquid scri-
ptura nō tradit. Et ideo ambiguum est vtrum pa-
rētes genitis filiis perfecta q; humani officii iusti-
tia, ad meliorem statum transferrentur, non per
mortem, sed per aliquam mutationem: an patres
in aliquo statu vitæ remanerent, ligno vitæ vten-
tes, donec filij ad eundē peruenirent: & sic imple-
to numero omnes simul ad meliora transferan-
tur, vt essent sicut sancti angeli in cœlis. De quo
August. ambiguè differit, super Gen. ita inquit.
Potuerunt primi homines in paradyso filios gignere: non vt morientibus patribus succederent fi-
lij, sed in aliquo formæ statu manentibus, & deli-
gno vitæ vigorem sumentibus, & filij ad eundem
perducerentur statum, donec impleto numero si-
ne morte animalium corpora in aliā qualitatem
transirent, in qua omnino regenti spiritui deser-
uirent, & solo spiritu viuificante, sine corporeis a-
limentis viuerent. Vel potuerunt parētes filiis ce-
dere, vt per successionem numerus impleretur:
qui genitis filiis perfecta q; humani officii iustitia,
ad meliora trāsferrentur, nō per mortem, sed per
aliquā mutationem. Ecce hic habem⁹ de transitu
hominis ad meliora, sed incertum nobis relinqui-
tur, vtrū simul trāsferantur, an per successiones.
Quales procrearent filios, vtrum perfectionem staturæ & v-
sum membrorum habentes, qualis homo primus fuit
conditus. D

Sivero quæritur. Quales, si nō peccasset homo,
filios genuisset? vtrum videlicet, sicut ipse primus
homo secundum naturā corporis & vsum mem-
brorum perfectus mox cōditus extitit, ita etiam
ei⁹ filij in ipso natiuitatis exordio pfecti existerēt:
qui

Aug. cap 3.
ad medium.
lib. 9. de Gen.
ad literam.

Aug. li. eo.
9. cap. 6. in
principio.

qui ambulare & loqui, & cuncta facere possent
 Responderi potest, quod filios paruulos nasci o-
 portebat, propter materni uteri necessitatem. sed
 vtrum mox nati perfectionem stature & mēbro-
 tum vsu habent, an paruuli & in minore ætate
 cōstituti, vti possent membrorum officiis, an per
 interualla temporum eo modo, quo nunc fit, per-
 fectionem stature, & vsu membrorum receptu-
 ri essent, de auctoritatibus definitū nō habemus.

*Ambigua Aug. verba ponit vbi tamen videtur innuere, quod
 filii & paruuli possent membrorum vti officiis.* E

Et super hoc Augustinus ambigue loquitur. Mo-
 uet, inquit, si primi homines non peccassent, vtrū
 tales filios essent habituri, qui nec lingua, nec ma-
 nibus nec pedibus vterentur. Nam propter uteri
 necessitatē, forte necesse erat paruulos nasci: sed
 quāuis exigua pars corporis sit costa, non tamen
 propter hoc paruulam viro coniugem fecit: vnde
 & eius filios poterat omnipotēti a creatoris mox
 natos, grandes facere. Sed vt hoc omittam, po-
 terat certe eis præstare, quod multis animalibus
 præstitit: quorum pulli, quamuis sint paruuli, ta-
 men mox vt nascuntur currunt, & matrē sequun-
 tur. Cōtra, homini nato nec ad incessum pedes i-
 donei sūt, nec man^{us} saltē ad scalpēdū habiles, & iu-
 xta se māmīs positīs nascentes, magis possūt esu-
 riētes flere quā surgere: proprieq; infirmitati mē-
 ris cōgruit hec infirmitas carnis. His verbis vide-
 tur insinuari, quod filii etiam paruuli, officiis
 membrorum valerent vti.

*Quibusdam non absurde placuit, quod filii parui nasceren-
 tur, & per accessum temporis in statura, & in aliis si-
 cut nunc proficerent, quod non esset vitio impu-
 tandum.* F

Sed cum August. sub assertione de his nihil tra-
 dat, nō irrationabiliter quibusdā placuit primo-
 rū parētū filios nascituros paruos, ac deinde per
 inter-

*Aug. ca. 17.
 li. 1. de pec-
 catorū me-
 ritis & re-
 missione &
 de baptis-
 mo paru-
 lorū. tom. 7.*

*Aug. ca. 18.
 eiusdem, li.
 1. de pecca-
 torum me-
 ritis & re-
 missione.
 tom. 7.*

intervalla temporum eadem lege, qua & nunc naturaliuitatem humanam ordinatam cernimus, statuerent incrementum & membrorum vsum recepturos, vt in illis expectaretur ætas ad ambuladū & loquendum sicut modo in nobis: quod vtiq; non esset vitio imputandum, sed conditioni naturæ: sicut à cibo abstinere penitens non valebant, nec tamen illud erat ex vitio, sed ex naturæ conditione.

Oppositio quorundam volentium probare eos posse viuere sine alimonia. G

Ad hoc autem opponitur: Si non peccarent, non morerentur: sed non peccarent, si non comederent: poterant igitur sine alimonia viuere. Cæterum sicut supra diximus, non solum peccarent si de ligno vetito ederent, sed etiam si concessis vterentur, quia sicut erat eis præceptum non illo ligno vti, ita aliis vesci. Præterea contra naturalē rationem facerēt, qua intelligebant de illis esse edendum, quod & naturaliter appetebant. Item opponitur: Cum fames sit pœna peccati, si non peccarent, famem non sentirent, sed sine fame superfluum videretur comedere. Vnde putat quidam eos cibis non indiguisse ante peccatum, quia non poterant esurire, si non peccassent. Ad quod dici potest, quod fames vere defectus est & pœna peccati. Est enim immoderatus appetitus edendi: non subiacuisset homo, si non peccasset, sed proculdubio peccaret, nisi hunc defectum cibo præueniret. Habebat. n. naturalem appetitum & moderatum, cui ita satisfaciendum erat, ne defectum famis sentiret. Sicut ergo non ex vitio, sed ex naturæ conditione erat, quod ante peccatum homo cibis indigebat, ita non ex vitio esset sed de natura, si hominis conditio in principio suo, i. in primo parente, à perfecto incoata, in subsequenti propagatione à modico ad maiora proficeret, vt scilicet per intervalla temporis, stature corporeque incrementa, vsumque membrorum susciperet.

Vtrum

*Vtrum sicut statura corporis, ita etiam sensu mentis par-
uuli nascerentur, & per accessum temporis proficerent in
sensu & notitia veritatis, s. an mox nati, in his es-
sent perfecti.* H

Et cum de corpore humano non sit absurdum
vel inconueniens hoc existimare, quæri solet, v-
trum de sensu animæ, & cognitione veritatis eo-
dem modo sentiendum sit, vt sc. hi qui sine pecca-
to nascerentur, sensu & intelligentia mentis im-
perfecti existerent, & per accessum temporis in his
proficerent vsq; ad imperfectionem, an mox con-
diti perfectionem sensus & cognitionis perciperent. Illi qui sentiunt paruulos natos, in statura
corporis & vsu mēbrorum per accessum tempo-
ris profecturos, nō diffitentur eosdem in exordio
natiuitatis sensu imperfectos existere, & per inter-
uallum temporis in sensu & cognitione proficere
vsque ad perfectum.

Responsio.

Contra illorum sententiam opponunt quidam. I

Ad quod quidam opponunt, dicentes. Si mox
nati non haberent perfectionem sensus & intelli-
gentiæ, ignorantia in eis esset. Ignorantia autē pec-
cati est pœna. Sed qui hoc dicunt, non satis dilige-
ter considerant, quia non omnis qui aliquid nescit,
vel minus perfectè aliquid scit, statim igno-
rantiam habere, siue in ignorantia esse dicendus
est, quia ignorantia non dicitur, nisi cum id quod
sciri & ignorari debet nescitur. Talisque ignoran-
tia pœna peccati est, cum mens vitio obscuratur,
ne cognoscere valeat ea quæ scire deberet.

*Quomodo
ignorantia
dicitur esse
in aliquo.*

*De hominis translatione in meliorem statum: & de duobus
bonis, altero hic dato, altero promisso.* K

Talis erat hominis institutio ante peccatum se-
cundum corporis conditionem. De hoc autē statu
transferendus erat cum vniuersa posteritate sua,
ad meliorem dignioremq; statū, vbi cælesti & æter-
no bono in cœlis sibi parato fruereetur. Sicut. n. ex
duplici

*Hugo de sa-
cr. l. i. par-
te 2. cap. 6.*

1. Cor. 15 f.

duplici natura compactus est homo, ita illi duo bona conditor à principio præparauit, vnum temporale, alterum æternum, vnum visibile, alterum inuisibile, vnum carni, alterum spiritui. Et quia primum est quod est animale, deinde quod est spirituale, temporale ac visibile bonum prius dedit. Inuisibile autem & æternum promisit, & meritis quærendum proposuit. Ad illius autem custodiam quod dederat, & ad illud promerendum quod promiserat, naturali ratione in creatione animæ hominis inditæ, quia poterat inter bonum & malum discernere, præceptum addidit obedientiæ, & per cuius obseruantiam datum non perderet, & promissum obtineret, vt per meritum veniret ad præmium.

DE INVIDIA DIABOLI QVA AD HOMINEM tentandum accessit.

DISTINCT. XXI.

De hominis lapsu, seu peccato primorum parentum, & eorum tentatione.

Videns igitur diabolus hominem per obedientiam humilitatem posse ascendere, vnde ipse per superbiam corruerat, inuidit ei: & quia prius per superbiam diabolus fuerat idem deorsum lapsus: & zelo inuidiæ factus est sathan, id est, aduersarius. vnde & mulierem tentauit, in qua minus quam in viro rationem vigere nouit. Eius enim malitia ad tentandum virtutem timida, humanam naturam in ea parte vbi debilior videbatur, aggressa est: vt si forte illic aliquatenus præualeret, postmodum fiducialius ad alteram, quæ robustior fuit, pulsandam, vel potius subuertendam accederet. Primum ergo solitariam femineam explorauit, vt in ea primum omnem suæ tentationis vim experiretur.

Quare in aliena forma venit.

Sed quia illi per violentiam nocere non poterat ad fraudem se conuertit, vt dolo hominem supplantaret, quæ virtute superare nequiret. Ne autem fraus illi nimis manifestaretur, in sua specie non venit,

neg